

Brussel, 19 januari 2024
(OR. en)

5428/24

Interinstitutioneel dossier:
2023/0463(COD)

AG 6
JAI 60
FREMP 17
DISINFO 5
HYBRID 3
MI 43
DATAPROTECT 19
AUDIO 6
CONSOM 17
TELECOM 11
CODEC 82
IA 14

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Wetgevingspakket “Verdediging van de Europese democratie” – Oriënterend debat

1. Op 12 december 2023 heeft de Commissie het “pakket voor de verdediging van de democratie” vastgesteld. Het bestaat uit:
 - i. Een mededeling van de Commissie over de verdediging van de democratie¹.
 - ii. Een voorstel voor een nieuwe richtlijn betreffende de transparantie van ten behoeve van derde landen uitgevoerde belangenvertegenwoordigingsactiviteiten² (hierna “de voorgestelde richtlijn” genoemd).
 - iii. Een voorstel voor een verordening tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1024/2012 en (EU) 2018/1724³ bij de voorgestelde richtlijn.
 - iv. Een effectbeoordeling⁴ bij beide wetgevingsvoorstellen in punt ii) en iii).

¹ Doc. 16935/23 + ADD 1.

² Doc. 16889/23 + ADD 1 + ADD 2.

³ Doc. 17076/23.

- v. Een aanbeveling van de Commissie over inclusieve en veerkrachtige verkiezingsprocessen in de Unie en het versterken van het Europese karakter en het efficiënte verloop van de verkiezingen voor het Europees Parlement.
 - vi. Een aanbeveling van de Commissie over het bevorderen van betrokkenheid en effectieve participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij processen voor de vorming van overheidsbeleid.
2. De Commissie presenteerde de belangrijkste elementen van het pakket, waaronder de voorgestelde richtlijn en de bijbehorende effectbeoordeling, tijdens de vergadering van de Groep algemene zaken van 9 januari 2024 en de twee aanbevelingen tijdens de vergadering van de Groep algemene zaken van 11 januari.
 3. Tijdens de vergadering van de Groep algemene zaken van 23 januari zal een eerste bespreking over de voorgestelde richtlijn worden gehouden in een “vraag & antwoord”-sessie, waarbij de delegaties de gelegenheid krijgen vragen te stellen aan en om verduidelijkingen te verzoeken van de Commissie.
 4. Om sturing te geven aan de bespreking van het pakket, en met name aan de gedetailleerde bespreking van de voorgestelde richtlijn, zal tijdens de zitting van de Raad Algemene Zaken op 29 januari een oriënterend debat worden gehouden. Als leidraad voor het oriënterend debat heeft het voorzitterschap een non-paper met vragen opgesteld.
 5. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht nota te nemen van bovengenoemde non-paper met vragen in de bijlage bij deze nota en deze aan de Raad toe te zenden.

⁴ Doc. 16889/23 + ADD 3 + ADD 4. Doc. 17076/23 ADD 1 + ADD 2.

NON-PAPER VAN HET VOORZITTERSCHAP**I. INLEIDING**

De overkoepelende mededeling over het pakket voor de verdediging van de democratie heeft een tweeledig doel: enerzijds de wetgevingsvoorstellen en de twee aanbevelingen in te dienen en anderzijds de vooruitgang te evalueren die sinds 2020 is geboekt met betrekking tot het actieplan voor Europese democratie.

Om de stand van zaken op te maken van de uitvoering van het actieplan voor Europese democratie⁵, wordt in de mededeling ingegaan op de drie pijlers van het actieplan: 1) bescherming van de integriteit van verkiezingen en bevordering van democratische participatie, 2) versterking van mediavrijheid en mediapluralisme, en 3) bestrijding van desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging; en wordt er een overzicht gegeven van de verwezenlijkingen op elk van deze pijlers.

Daarnaast besteedt de mededeling aandacht aan de recente inspanningen op het gebied van Europese democratische veerkracht door inclusieve maatschappelijke betrokkenheid en participatie te bevorderen en door in kaart te brengen welke EU-financieringsmogelijkheden beschikbaar zijn voor maatschappelijke organisaties om capaciteit op te bouwen en projecten uit te voeren die bijdragen aan het bevorderen van de waarden van de EU.

⁵ Doc. 13678/20.

II. VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN BETREFFENDE DE TRANSPARANTIE VAN NAMENS DERDE LANDEN UITGEVOERDE BELANGENVERTEGENWOORDIGINGSACTIVITEITEN

Het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van geharmoniseerde voorschriften voor de interne markt betreffende de transparantie van namens derde landen uitgevoerde belangenvertegenwoordigingsactiviteiten en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (“de voorgestelde richtlijn”) heeft twee algemene doelstellingen: enerzijds om de goede werking van de EU-markt voor belangenvertegenwoordigingsactiviteiten namens derde landen te waarborgen en tegelijkertijd bij te dragen tot de transparantie, de integriteit en het vertrouwen van het publiek in besluitvormingsprocessen van de EU en de lidstaten wat de invloed van derde landen betreft. Deze doelstellingen moeten worden bereikt door respectievelijk grensoverschrijdende, namens derde landen uitgevoerde belangenvertegenwoordigingsactiviteiten, mits op transparante wijze uitgevoerd, te faciliteren, en door de kennis over de omvang van, trends in en de betrokken actoren bij deze activiteiten te verbeteren.

De voorgestelde richtlijn verplicht de lidstaten om nationale registers op te zetten en bij te houden met het oog op de transparantie van de belangenvertegenwoordigingsactiviteiten van derde landen, en om autoriteiten aan te wijzen die verantwoordelijk zijn voor deze registers. Voorts verplicht de voorgestelde richtlijn de lidstaten onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten aan te wijzen die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de naleving en de handhaving van de in de voorgestelde richtlijn vastgestelde verplichtingen, alsook informatie uit te wisselen met de toezichthoudende autoriteiten van andere lidstaten, indien dat uit hoofde van de voorgestelde richtlijn wordt toegestaan.

De voorgestelde richtlijn zou van toepassing zijn op entiteiten die namens derde landen belangenvertegenwoordigingsactiviteiten als dienst of vergelijkbare activiteiten uitvoeren, en zou verplichtingen met zich meebrengen inzake het bijhouden van een administratie, registratie in nationale registers en openbaarmaking van registraties indien overheidsfunctionarissen daarom vragen. Concreet is de richtlijn gericht op activiteiten die worden uitgevoerd om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling, formulering of uitvoering van beleid of wetgeving, of op openbare besluitvormingsprocessen van de EU-instellingen. Onder meer nevenactiviteiten, professioneel juridisch advies, diplomatieke betrekkingen en bijdragen aan kernfinanciering zijn principieel uitgesloten, wanneer zij geen verband houden met een belangenvertegenwoordigingsactiviteit. In de voorgestelde richtlijn wordt een “derde land” gedefinieerd als overheidsinstanties op alle niveaus buiten de Europese Economische Ruimte en alle entiteiten waarvan de handelingen aan een dergelijke overheidsinstantie kunnen worden toegeschreven.

De voorgestelde richtlijn vereist een volledige harmonisatie, wat betekent dat de lidstaten geen strengere of minder strenge transparantievereisten mogen handhaven of invoeren voor de activiteiten die binnen het toepassingsgebied van de richtlijn vallen, noch andere (administratieve) sancties mogen toepassen in geval van niet-naleving.

De voorgestelde richtlijn voorziet daartoe een gestandaardiseerde reeks te verzamelen gegevens en voorschriften voor een specifieke reeks gegevens die afzonderlijk of op geaggregeerd niveau openbaar moeten worden gemaakt. Door middel van gedelegeerde handelingen kan de Commissie de te verzamelen gegevens of de informatie die op geaggregeerd niveau openbaar moet worden gemaakt, wijzigen.

Tot slot bevat de voorgestelde richtlijn een systeem van waarborgen voor geregistreerde entiteiten, met inbegrip van de oprichting van onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten, maar ook mogelijke geharmoniseerde sancties die in geval van niet-naleving beperkt blijven tot administratieve sancties. De onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten kunnen de registers opvragen die door entiteiten worden bijgehouden, hetzij in geval van vermoedelijke niet-naleving⁶, hetzij wanneer entiteiten een aanzienlijk effect kunnen hebben op het openbare leven en debat (via een risicogebaseerde aanpak door middel van financiële drempels). De onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten zijn ook verantwoordelijk voor grensoverschrijdende samenwerking en informatie-uitwisseling en kunnen in geval van niet-naleving administratieve sancties opleggen.

⁶ De voorgestelde richtlijn zou Richtlijn (EU) 2019/1937 wijzigen zodat klokkenluiders de door de lidstaten op te richten toezichthoudende autoriteiten kunnen waarschuwen indien er sprake is van daadwerkelijke of potentiële inbreuken op de vereisten van het voorstel.

III. VRAGEN VOOR DE MINISTERS

1. Wat vindt u van de belangrijkste elementen van de voorgestelde richtlijn, met name van het toepassingsgebied van de activiteiten en de entiteiten uit derde landen die onder de richtlijn zullen vallen?
 2. Welke gevolgen verwacht u voor de bestaande transparantieregisters in uw lidstaat of op het niveau van de Unie? Wat is uw mening over de bepalingen in de voorgestelde richtlijn die de lidstaten zouden beletten strengere of minder strenge transparantievereisten te handhaven of in te voeren voor de activiteiten die binnen het toepassingsgebied van de richtlijn vallen?
 3. Zijn er, rekening houdend met alle initiatieven sinds 2020 en de stand van uitvoering ervan, verdere maatregelen op EU-niveau die u zou overwegen om onze democratieën beter te beschermen, de veerkracht van onze verkiezingsprocessen te versterken en de deelname van burgers aan de beleidsvorming te bevorderen?
-